

Zagreb, 14.11.2023.

Otvoreno pismo – požurnica

Prije dva mjeseca poslali smo Otvoreno pismo, u kojem smo upozorili na etički neprihvatljivu pojavu u hrvatskoj akademskoj zajednici, na napredovanje javnih dužnosnika u akademskim zvanjima u trenutku dok obavljaju zahtjevne i odgovorne javne dužnosti, na više relevantnih adresa od Hrvatskoga sabora i Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj, preko Predsjednika Republike Hrvatske i Predsjednika Vlade RH do Rektorskoga zbora.

Nažalost, nitko od navedenih na to pismo nije odgovorio, a rijetki su se javno osvrnuli na temu. Stoga mi, sveučilišni profesori i znanstvenici, potpisnici Otvorenoga pisma, šaljemo ovaj podsjetnik i požurnicu. Naime, sve se više problema otvara u radu akademske zajednice, kojima u temelju leži nepoštivanje akademskih vrijednosti, ali i sprega nekih visoko pozicioniranih članova akademske zajednice s političkim središtima moći.

Stoga ponavljamo da je pojava napredovanja javnih dužnosnika u akademskim zvanjima u vrijeme obavljanja javne dužnosti neprimjerena iz najmanje dva razloga. S jedne strane, teško je raditi na ispunjavanju zahtjevnih kriterija koji moraju biti zadovoljeni prilikom akademskog napredovanja, ako osoba istodobno obavlja visoku javnu dužnost, pa se nužno postavlja pitanje kvalitete obavljanja javne dužnosti. S druge strane, javni dužnosnik se nalazi u poziciji moći, i stoga se stvara ozbiljna situacija mogućeg sukoba interesa i trgovine utjecajem, u kojoj javni dužnosnik potencijalno, čak i kada ne zadovoljava akademske kriterije napredovanja, biva izabran u više akademsko zvanje. Time se ozbiljno narušava ne samo akademska čestitost, koja je temelj funkcioniranja svake uspješne akademske zajednice, već i kvaliteta prenošenja znanja i vrijednosti mlađim generacijama, a što za čitavo društvo ima dugoročno loše posljedice. Tome već danas svjedočimo.

U cilju razvijanja akademske čestitosti prije petnaestak godina gotovo sva hrvatska sveučilišta napisala su svoje etičke kodekse i osnovala etička tijela koja brinu o očuvanju i razvoju etičkih standarda u akademskoj zajednici. Ta tijela u pravilu dobro rade svoj posao, no kada su u etički neprihvatljiva ponašanja uključene visoko pozicionirane osobe (dekani, prodekani, prorektori, rektori, ministri, državni tajnici, župani, gradonačelnici) objektivnost odnosno kvaliteta donesenog mišljenja etičkog tijela često opada, budući da članovi etičkih tijela moraju donijeti sud o osobama, koje su u poziciji moći i o kojima ovisi njihovo vlastito napredovanje ili materijalni status institucije visokog obrazovanja. Stoga apeliramo da se ponovno ustroji nacionalno tijelo za etiku u znanosti i visokom obrazovanju, ukinuto prošle godine novo donesenim Zakonom o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti. Ono bi, o nikome ovisno, sastavljeno od pripadnika akademske zajednice različitih sveučilišta i znanstvenih instituta, svojim radom bilo odgovorno prvenstveno Hrvatskom saboru, kako bi se u Hrvatskoj obeshrabrio bilo koji oblik akademske korupcije i nepoštenja, koji na žalost velike većine poštenih članova akademske zajednice u zadnjim mjesecima opetovano pune medijski prostor.

Pozivamo stoga, sve institucije kojima smo poslali Otvoreno pismo da razmotre ovaj problem koji urušava akademsku čestitost i ima dugoročne negativne posljedice na hrvatsko društvo, te poduzmu aktivnosti, u skladu sa svojim nadležnostima, u cilju rješavanja istoga.

Potpisnici:

izv. prof. dr. sc. Kosta Bovan, Fakultet političkih znanosti, Sveučilište u Zagrebu

izv. prof. dr. sc. Dario Čepo, Pravni fakultet, Sveučilište u Zagrebu

prof. dr. sc. Blaženka Divjak, Fakultet organizacije i informatike, Sveučilište u Zagrebu
prof. dr. sc. Vedran Đulabić, Pravni fakultet, Sveučilište u Zagrebu
prof. dr. sc. Zlatko Erjavec, Fakultet organizacije i informatike, Sveučilište u Zagrebu
izv. prof. dr. sc. Vesnica Garašić, Rudarsko-geološko-naftni fakultet, Sveučilište u Zagrebu
dr. sc. Pavel Gregorić, znanstveni savjetnik, Institut za filozofiju
prof. dr. sc. Tvrtko Jakovina, Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu
doc. dr. sc. Ivan Obadić, Pravni fakultet, Sveučilište u Zagrebu
prof. dr. sc. Sabina Rabatić, Imunološki zavod (u mirovini)
izv. prof. dr. sc. Višeslav Raos, Fakultet političkih znanosti, Sveučilište u Zagrebu
akademik prof. dr. sc. Vlatko Silobrčić, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti
dr. sc. Neven Soić, znanstveni savjetnik, Institut Ruđer Bošković
prof. dr. sc. Damir Stanzer, Prehrambeno-biotehnološki fakultet, Sveučilište u Zagrebu
prof. dr. sc. Vjeran Strahonja, Fakultet organizacije i informatike, Sveučilište u Zagrebu
prof. dr. sc. Berto Šalaj, Fakultet političkih znanosti, Sveučilište u Zagrebu